

ĽUBEĽSKÉ NOVINY

Číslo: 1.

APRÍL 2014

Ročník: 9.

V tomto čísle nájdete:

NA MARGO - o veciach verejných - Voľný pohyb psov v našej obci

Obecná knižnica v Ľubeli

NAŠE ZDRAVIE: Vysoký krvný tlak je veľmi nebezpečný

Udalosti nedávno minulé

Ľubel'skí záhradkári jedineční v rámci Slovenska

Dve Lubelle, mapy, rakúske cisárstvo

Plánované kultúrno-športové aktivity v obci Ľubela

Autobusové spojenia Ľubela - Liptovský Mikuláš

Milí čitatelia Ľubel'ských novín, vážení spoluobčania, opäť sa vám dostáva do rúk ďalšie vydanie Ľubel'ských novín. Chcel by som využiť aj tento priestor na to, aby som sa vám úprimne poďakoval za dôveru, ktorú ste mi dali v dopĺňujúcich voľbách starostu našej obce. Počet hlasov ma zaväzuje nesklamať vašu dôveru, verím, že aj keď nie vždy budú všetci občania spokojní, budem sa snažiť problémy a vaše požiadavky riešiť s maximálnou objektivitou a ústretovosťou.

Na zasadnutí obecného zastupiteľstva dňa 19. februára sme schválili rozpočet obce na rok 2014. Miestne dane, poplatky za komunálny odpad a drobné stavebné odpady, daň z nehnuteľností, ako aj poplatky za chov psov zostávajú na úrovni predchádzajúceho roku. Viem, že ekonomická situácia na Slovensku je ťažká, nechceli sme preto ešte viac zťažovať peňaženky našich občanov, i keď každý cent je v rozpočte obce dobrý. Rozpočet bol schválený ako vyrovnaný v príjmovej aj výdavkovej časti vo výške 706 580,72,- EUR. Schválený rozpočet v prípade naplnenia dáva predpoklady aj na ďalší rozvoj obce.

V týchto dňoch je vo fáze dokončovania plánovaná rekonštrukcia materskej školy podľa stavebného projektu, ktorý obsahoval zväčšenie kapacity priestorov a nové sociálno-hygienické zariadenia. Popri spomínanej rekonštrukcii sa nám podarilo zveľadenie priestorov okolo kultúrneho domu, kde sú do pomocných prác pravidelne zapájaní pracovníci aktívnych prác, ktorí budú nápomocní aj pri postavení nového trhového miesta vo dvore kultúrneho domu, ktoré plánujeme zrealizovať v priebehu mesiaca máj.

V uplynulom období sme sa spolu so zástupcom starostu Bc. Petrom Slavkovským stretli s občanmi, ktorí vlastnia pozemky v lokalite Trstica, aby sme sa dohodli a našli riešenie ohľadom kosenia ich parciel. Tiež sa uskutočnilo stretnutie občanov z časti Hôrka, kde bol predstavený projekt odvodnenia celej lokality.

Mojím cieľom je aj starostlivosť o krajšiu a čistejšiu obec, s čím súvisí aj skrášlenie verejných priestorov v našej obci. V spolupráci s aktívnymi občanmi sa podarilo zrevitalizovať park oproti p. Radoslava Vrbenského a v blízkej dobe plánujeme skrášliť verejné priestory na „Váhe“.

Rozbehnutých aktivít a plánov, ktoré je potrebné riešiť, je veľa, vážim si každú pomoc, či už poslancov obecného zastupiteľstva, ale aj vás, milí spoluobčania. Veď našu obec si tvoríme sami, bude taká, akí budeme my. Chcem na vás preto apelovať, aby sme precíznejšie separovali odpadky a nenechávali pri miestach určených na separovaný zber neporiadok. Taktiež sa nám opäť čoraz častejšie vyskytuje problém s voľným pohybom psov. Prosím, budme zodpovední k svojmu okoliu, k svojej obci, kde žijeme.

Milí spoluobčania, prajem vám predovšetkým pevné zdravie, veľa optimizmu a šťastia, čo určite povzbudí aj prichádzajúca jar a hrejivé slnečné lúče. Prežite pokojné veľkonočné sviatky v kruhu svojich najbližších, vnútorne sa stíšte a pozabudnite na starosti bežných dní!

Váš

Ing. Erik Gemzický, PhD.
starosta obce

NA MARGO - O veciach verejných...

Opakovaný problém - voľný pohyb psov v našej obci

Obecný úrad v Lubeli upozorňuje občanov na skutočnosť, že sa v obci zaznamenal opätovný nárast voľne pohybujúcich a ohrozujúcich psov. Preto žiadame majiteľov psov, aby si ich zabezpečili pred voľným pohybom po obci a tým neohrozovali spoluobčanov a hlavne deti.

V opačnom prípade budeme musieť zabezpečiť prostredníctvom oprávnenej firmy odchyt takýchto túlavých psov a náklady vymáhať od majiteľov.

Ďalej žiadame majiteľov psov, aby pri kontrolovanom pohybe psov dodržovali základné zásady vedenia psov a to hlavne, aby boli psy na vodítku, aby zabezpečili okamžité odstránenie psých exkrementov a aby nevodili psov na miesta, ktoré majú povahu ihrísk a na miestny cintorín.

Ďakujeme za porozumenie a spoluprácu pri riešení daného problému.

-Bc. Peter Slavkovský, zástupca starostu obce-

Stanovisko ZO SZPB v Lubeli k oslavám oslobodenia Lipt. Mikuláša

Základná organizácia Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov, tí občania Lubele a okolitých obcí, ktorí si vážia hodnoty dosiahnuté v boji proti fašizmu vyhlasujeme, že v duchu morálnych a etických princípov predchádzajúcich generácií a podľa vzoru moderných európskych národov si hlboko ctíme pamiatku všetkých, ktorí prišli o život vo vojnových konfliktoch. Bezprostredne sa nás dotýkajú udalosti a obeť, ktoré sú spojené s oslobodením mesta Liptovský Mikuláš a regiónu Liptova pred 69 rokmi, v závere najväčšej vojnovnej tragédie v moderných dejinách ľudstva.

Ako ostatné civilizované národy sveta si uvedomujeme, že naša súčasnosť a budúcnosť sú reflexiou významných dejinných udalostí a vývoja, ktoré tvoria základné piliere štátnosti tých národov, ktoré nemajú dôvod účelovo meniť a spochybňovať svoju históriu.

My občania Lubele, ktorí máme v pamäti oslobodenie obce a Liptova, alebo sa s týmto dejinným zlomom stotožňujeme ako ďalšie generácie, bez rozdielu veku, pohlavia, vzdelania, vierovyznania, politickej príslušnosti a iných charakteristík osobnosti, poznáme cenu našej slobody v podobe obetí pochovaných na najväčšom československom vojenskom cintoríne na kóte Háj - Nicovô, ako aj sovietskych vojenských cintorínov v Martine - Priekope a na žilinskom Bôriku, kde sú pochovaní padlí sovietski vojaci z oslobodzovacích bojov aj v regióne Liptova.

Pokladáme za prejav elementárnej úcty prejavíť vďaka nielen účastníkom bojov na Liptove, ktorí prežili rovnako ako tým, čo svoju smrť našli pri plnení povinnosti v pre nich cudzej slovenskej zemi, ale aj vedeniu Ruskej federácie, ktorá je nástupníckym štátom krajiny, ktorá významne prispela k oslobodeniu mesta Liptovský Mikuláš a celého bývalého Československa.

Tým sa dištancujeme od vyjadrení a konaní primátora Liptovského Mikuláša MUDr. Alexandra Slafkovského v kontexte udalostí zo dňa 4.4.2014, ktoré vnímame ako osobný postoj menovaného, ktorý v žiadnom prípade nereprezentuje postoje všetkých obyvateľov obce, mesta a okresu.

Odmietnutie účasti oficiálnych zástupcov Ruskej federácie na Slovensku na pietnom akte obetiam oslobodenia Liptovského Mikuláša primátorom mesta, s odvolaním sa na úlohu Ruska v kontexte s tzv. krymskou krízou, bolo z politického hľadiska neprofesionálne, nekorektné, z ľudského hľadiska nemorálne.

Prijatie tak diskutabilného rozhodnutia primátorom Liptovského Mikuláša, s vplyvom na kvalitu medzinárodných vzťahov a dopadmi na formovanie historického povedomia mladej generácie, ako aj ďalšiu polarizáciu vzťahov v spoločnosti, na základe stále prebiehajúcich spoločensko - politických procesov na Ukrajine, ktorých pozadie nie je tak jednoznačné, ako je mediálne prezentované, pokladáme za nešťastné a neadekvátne aktuálnemu poznaniu reality v tejto krajine.

Teatrálne gesto pána primátora, ktoré sa argumentačne neopiera o historicky overené skutočnosti, ale bolo vykonané na základe tendenčných mediálnych informácií, zodpovedajúcim želaniam ich vlastníkov a politikov sledujúcich na Ukrajine svoje geopolitické ciele, poškoduje tak nielen meno mesta Liptovský Mikuláš, ale tiež nášho okresu a jeho obyvateľov, a v konečnom dôsledku samotnej Slovenskej republiky.

Kto a akú úlohu zohráva pri dejinných udalostiach tohto typu, je možné na základe skúseností z poznania histórie ľudstva, spoľahlivo určiť nie po rokoch, ale desaťročiach, keď sú k dispozícii nielen tendenčné informácie zaangažovaných aktérov, ale aj archívy preskúmané nezávislými a erudovanými historikmi.

Primátorom boli porušené nielen základné princípy slušnosti sprevádzajúci pietne akty medzinárodného významu, ale daným gestom preukázal, že jeho vnímanie politiky je povrchné, konfrontačné, v rozpore so želaním občanov, ktorí od svojich predstaviteľov na miestnej úrovni očakávajú uvážlivé konanie s cieľom zmierňovania narušených vzťahov, nie ďalšiu eskaláciu napätia medzi občanmi a štátmi.

V mene Základnej organizácie Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov a občanov Lubele, ktorí dejiny servilne nedeformujú podľa aktuálnych politických objednávok, odsudzujeme tento počin primátora Liptovského Mikuláša ako prejav politického diletantstva a ľudského zlyhania. Žiadame ho, aby sa v budúcnosti vyvaroval krokov, ktoré z neho, podľa jeho predstáv, robia politika európskeho formátu, a na lokálnej úrovni politiky ctil hodnoty, ktoré sú pre každého občana a jeho volených zástupcov nedotknuteľné. Aby rešpektoval, že mesto a región, ktorý ako predstaviteľ verejnej správy reprezentuje, žije aj vďaka obetiam na životoch sovietskych vojakov a svoju prosperitu môže budovať aj na hospodárskych vzťahoch Slovenska s Ruskou federáciou v budúcnosti, k čomu takéto unáhlené proklamácie, bez seriózných nestranných analýz ním kritizovanej situácie, rozhodne neprispievajú.

-ZO SZPB v Lubeli-

Stretnutie s predsedom Žilinského samosprávneho kraja Jurajom Blanárom

Starosta obce Erik Gemzický spolu s poslancom obecného zastupiteľstva Adriánom Kališom sa 28.2.2014 stretli na pôde úradu ŽSK s predsedom ŽSK Jurajom Blanárom. Diskutovali o možnostiach podpory VÚC v rámci rozvoja našej obce, možnostiach riešenia kanála od Kultúrneho domu smerom do Sihoti, ako aj posilnenia dopravných spojení Lubeľa - Ružomberok.

-red-

Informačná tabuľa hrobových miest

Na Dom smútku sme nainštalovali Informačnú tabuľu hrobových miest, ktorá umožní ľahšiu orientáciu pri nájdení hrobového miesta zosnulého.

-red-

Nové dvere na Kultúrnom dome a oplotenie;

rekonštrukcia Materskej školy

Kultúrny dom má už okrem nových okien aj nové vchodové dvere, tiež jeho okolie vylepšilo nové oplotenie. V priebehu mesiaca máj plánujeme vo dvore KD zrealizovať trhovú miestnosť. Stavebnými prácami pokračuje rekonštrukcia Materskej školy, kde bude zvýšená kapacita priestorov, ako aj nové sociálno - hygienické priestory.

-red-

Skrášlenie verejného parku

Park v našej obci (oproti p. Radoslava Vrbenského) dostal novú tvár. Vďaka patrí ochotným občanom, ktorí bývajú v blízkosti parku za ich pomoc a zorganizovanie brigády, ako aj poslancovi Adriánovi Kališovi so synom za pomoc pri opílovaní. Občania si takto sami spríjemnili svoje okolie, obec pomohla pri nákupe nových vysadených drevín. V revitalizácii ďalších verejných priestranstiev budeme pokračovať, nech je naša obec o čosi krajšia.

-red, foto: Slavomíra Bencúrová-

OBECNÁ KNIŽNICA V LUBELI

Knižnica v Ľubeli je súčasťou kultúrno-spoločenského života obce. Je dobré si ju pripomenúť, a to nielen z dôvodu, že minulý mesiac- teda marec- je mesiacom knihy. Veľavravná a stále aktuálna je myšlienka J. A. Komenského: „Nemilovať knihy znamená nemilovať múdrosť. Nemilovať múdrosť však znamená stať sa hlupákom“. Aj v dnešnej dobe, pre ktorú je typická všadeprítomná technika, je kniha symbolom múdrosti a vďačnou spoločníckou človeka. Nie každý však má možnosť založiť si a aktualizovať alebo dopĺňať knižnicu vo vlastnom domove. Preto je veľkým prínosom pre našich občanov knižnica zriadená v priestoroch kultúrneho domu v Ľubeli, ktorej fungovanie je už niekoľko desaťročí podporované aj zo strany vedenia obce. Informácie o knižnici- historické aj aktuálne- nám poskytla Mgr. Mária Kubíková, ktorá v našej knižnici aj dlhé roky pôsobí.

Vznik obecných ľudových knižníc sa datuje do r. 1919. Po páde Rakúsko-Uhorska a vzniku Česko-Slovenskej republiky v r. 1918 bola obnovená činnosť Matice slovenskej a v roku 1919 prijatý zákon o verejných knižniciach. V roku 1954 sa Matica slovenská stala národnou knižnicou a knihovedným ústavom, čím prevzala zodpovednosť za budovanie knižníc na Slovensku. Bolo potrebné prijať i nový zákon o knižniciach, ktorý by bol popisný vtedajšej dobe. Stalo sa tak v roku 1959, kedy bol prijatý zákon č. 53/1959 Zb. o jednotnej sústave knižníc. V súčasnosti je platný zákon č. 183/2000, ktorý legislatívne rieši základné otázky knižného systému na Slovensku.

Presný vznik obecnej knižnice v Ľubeli mi nie je známy, ale ja tipujem jej obnovu v sedemdesiatych rokoch minulého storočia.

V súčasnosti má knižnica 55 691 knižných jednotiek, ktoré sa členia na:

- náučnú literatúru pre dospelých (669 zväzkov),
- náučnú literatúru pre deti (246 zväzkov),
- krásnu literatúru pre dospelých (3 322 zväzkov),
- krásnu literatúru pre deti (1 324 zväzkov).

Knižnica je pre čitateľov i bežných návštevníkov otvorená 1-krát týždenne, a to vo štvrtok od 13,00 do 17,00 hod.

Ročný poplatok je pre dospelých 2, 00 €, pre deti, študentov a dôchodcov 1,00 €.

Každoročne obec zakúpi do knižnice cca 60 kníh vo finančnej hodnote viac než 500 €.

V roku 2013 bolo v knižnici evidovaných 46 stálych čitateľov, z toho 16 detí do 15 rokov. Knižnicu v priebehu minulého roka navštívilo 231 návštevníkov, bolo uskutočnených 1 087 výpožičiek, čo v prepočte na 1 obyvateľa našej obce (1 108 obyvateľov) predstavuje 0,98 knihy. Pre porovnanie v roku 2012 bolo v knižnici evidovaných 56 stálych čitateľov, z toho 31 detí, 279 návštevníkov, 1657 výpožičiek, v prepočte na 1 obyvateľa- 1,49 knihy).

Z uvedených čísel je možné konštatovať, že návštevnosť najmä detí má klesajúcu tendenciu, čo nie je len problémom našej obce, ale ide o všeobecný jav- deti čítajú málo a majú slabú slovnú zásobu. Je preto potrebné apelovať aj na rodičov, aby viedli svoje deti k čítaniu.

Pre budúce obdobie bude potrebné aj v našej knižnici uskutočniť automatizáciu knižného fondu, hľadať možnosti vytvorenia čítárne pre návštevníkov a tiež vybaviť knižnicu výpočtovou technikou.

-mm-

Dobrovoľní darcovia krvi za MS SČK v Lubeli v roku 2013

Červeňová Patrícia, Lubela 286
Grečner Radovan, Lubela 512
Hric Róbert, Lubela 429
Janičina Peter, Lubela 473
Jaško Juraj, Lubela 510
Jaško Martin, Lubela 510
Jašková Veronika, Lubela 510
Jurčo Tomáš, Lipt. Mikuláš
Juris Jozef, Lubela 223
Jurisová Eliška, Mgr., Lubela 223
Jurščák Roman, Lubela 352
Kubík Ján, Lubela 287
Kubíková Mariana, Mgr., Lubela 144
Kubín Stanislav, Lubela 108
Kubo Michal, Lubela 491
Magerčiak Mojmir, Mgr., Lubela 524
Oravec Martin, Lipt. Kľačany
Oravec Štefan, Lipt. Kľačany
Oško Ján, Bc., Lubela 438
Švec Alino, Lubela 244
Švecová Lubica, Lubela 232
Švedová Mariana, Ing., Lubela 356
Tomčík Peter, Mgr., Svätý Kríž
Turčiak Lubomír, Lubela 429
Vrbenský Štefan, Lubela 294

-Mgr. Mária Kubíková, mm-

POVEDZME TO PO L'UBEL'SKY

Očistomok, očistom- naoko
Odá sa- oplatí sa
Odležaniny- preležaniny
Odškriepiť- zaprieť niečo
Odtel', odtel'to- odtiaľ, odtiaľto
Oldomáš- počastovanie napr. po dokončení práce, po kúpe alebo predaji niečoho
Omieľať- stále opakovať
Omlúvať, omlúviť, omluvenka- ospravedlňovať, ospravedlniť, ospravedlnenka
Ondiať- náhrada niektorých slovies v hovorovej reči (aj vo forme vyondiať, rozondiať, preondiať)
Onuca, onuce- kus látky na ovinutie holej nohy do čižmy alebo topánky
Onuô- náhrada niektorých slov v hovorovej reči- napríklad tých, na ktoré si momentálne nevieme spomenúť
Opašník- opasok
Ortieľ- rozsudok, rozhodnutie, výrok
Ospôsobovať- slovne hodnotiť niekoho
Ostrôžka- radielko, kuchynská pomôcka na krájanie cesta
Osuhel'- hmla
Osve- osobitne
Oškriet'- odrieť, poškriabať, urobiť odreninu
Pakel, paklík- balík
Papek- palica, konár
Páper- páperie, drobné, jemné perie
Parák- veľký kotol na varenie alebo parenie napríklad zemiakov
Pecúch- pec
Pečenka- pečienka
Pelech- brloh, miesto na spanie
Pelast'- bočná časť postele, krajná doska postele, okraj postele

-mm-

Aktuálny počet obyvateľov našej obce: 1 168

Rok 2013

Počet narodených detí: 6

Počet prisťahovaných občanov: 11

Počet odsťahovaných občanov: 10

Počet zomretých občanov: 13

Počet sobášov: 3

Príjemné prežitie Veľkonočných sviatkov, plných rodinnej pohody, lásky, spokojnosti a radosti praje

Redakčná rada L'ubel'ských novín!

P o ď a k o v a n i e

Deň učiteľov je dňom, kedy si pripomíname prácu všetkých pedagogických pracovníkov. Úlohou učiteľov je formovať osobnosť mladých ľudí, budúcich pokračovateľov našej práce.

Možno si mnohí z vás pripomenú ľudí, ktorí sa deň čo deň postavili pred tabuľu, zabudnú na svoje osobné radosti či starosti a spolu so svojimi žiakmi podnikajú nekonečnú púť za poznáním. Sprevádzajú ju chvíle šťastia, radosť v očiach detí pri zvládnutí náročných úloh, nadšenie z dobrej známky, ale aj smútok či slzy pri prípadných nezdaroch. Všetko to k škole patrí.

Pri príležitosti tohtoročnej oslavy Dňa učiteľov chceme upriamiť pozornosť na našu spolupracovníčku **Mgr. Danu Vdovcovú**, ktorá pôsobí celý svoj produktívny život v školských službách. Svoju pedagogickú kariéru začínala v ZŠ na Demänovskej ceste v Liptovskom Mikuláši a od roku 1981 pôsobí v Základnej škole s MŠ v Ľubeli. Vzhľadom k tomu, že tento školský rok končí svoje pôsobenie v školských službách a odchádza na zaslúžený odpočinok, chceme jej aj touto cestou vysloviť poďakovanie za dlhoročnú prácu na našej škole, za neúnavnú snahu dosahovať dobré výchovno-vyučovacie výsledky, aj za to, že viac než 20 rokov vydržala zodpovednú prácu v riadiacej funkcii. Najskôr ako zástupkyňa RŠ a neskôr ako riaditeľka školy. Je to práca náročná a vyžaduje veľa úsilia, neustáleho štúdia, sebazaprenia a trpezlivosti.

Počas svojho účinkovania v našej škole vykonala veľký kus práce. V období viac či menej úspešných reforiem, vynakladala nemalé koncepčné úsilie, aby sme obstáli v požadovanej náročnosti a dospeli k čoraz priaznivejším výsledkom vo všetkých oblastiach výchovy a vzdelávania aj v mimoškolskej činnosti.

Práca riaditeľa školy si v súčasnom období vyžaduje veľa pedagogickej, ale i psychologickéj invencie, vyžaduje jeho perfektné reakcie na rozličné ľudské situácie a problémy, aby dokázal operatívne riešiť predvídané aj nepredvídané otázky. Byť riaditeľom znamená byť nielen manažérom, ekonómom, obchodníkom, ale aj psychológom, zdravotníkom, poradcom a dôverníkom. Nespočetné množstvo problémov žiakov, ktoré musí denno-denne v škole riešiť, stavajú riaditeľa často do úlohy policajta, vyšetrovateľa, či sudcu. Naša pani riaditeľka sa každý problém snaží vyriešiť čo k najväčšej spokojnosti dotknutých detí a ich rodičov.

V mene nášho kolektívu sa chceme pani riaditeľke Dane Vdovcovej poďakovať za to, že nás svojou náročnosťou a osobným príkladom neustále posúva ďalej. Hoci nášmu pedagogickému kolektívu nikdy nechýbala chuť a odvaha do práce, neustále nás vedie k tomu, aby sme sa stále vzdelávali a skvalitňovali svoju prácu pre spokojnosť detí aj ich rodičov. Dôkazom toho je dnes rušný a tvorivý život školy, plný zaujímavých, pútavých a originálnych aktivít pre žiakov, ktoré už majú svoju tradíciu a zameriavajú sa na maximálny rozvoj osobnosti každého žiaka. Pod jej vedením sa celý pedagogický kolektív usiluje o to, aby po ukončení školskej dochádzky odchádzali všetci naši žiaci vzdelaní primerane ich mentálnej úrovni, čestní, slušní a šťastní a vždy len v dobrom spomínali na ZŠ s MŠ v Ľubeli.

Kolektív pedagogických zamestnancov ZŠ s MŠ Ľubela

Ľubel'skí záhradkári jedineční v rámci Slovenska

Každoročne so začiatkom vegetačného obdobia v prírode oživa aj aktivita občanov, ktorí preferujú aktívny odpočinok v tesnom kontakte s prírodou a pôdou, pred pasívnym vysedávaním pred televíznou obrazovkou alebo monitorom počítača.

Do tejto skupiny možno zaradiť aj tých našich spoluobčanov, ktorí sú formálne organizovaní v Základnej organizácii Slovenského zväzu záhradkárov č. 20 – 3 v našej obci. Rovnako, ako na celoslovenskej úrovni, aj v Ľubeli je členská základňa charakteristická vysokým priemerným vekom jej členov, ktorý prekračuje 60 rokov fyzického veku.

Napriek tomu nielen v rámci okresu Liptovský Mikuláš, ale aj v celej Slovenskej republike je naša základná organizácia výnimočná minimálne z troch základných dôvodov.

Prvým je skutočnosť, že naši organizovaní záhradkári hospodária na spoločnej parcele, čo v dobe presadzovania privátnych záujmov a prehľbujúcich sa tendencií k individualizmu je skutočnou raritou. Je pochopiteľné, že kolektívne úsilie často naráža aj na drobné či väčšie nedorozumenia pri realizovaní dohodnutých prác. Dôležité ale je, že konečný cieľ je vždy spoločným záujmom všetkých členov a ten v princípe ľudí spája. Pomáha tak vytvoriť priaznivú atmosféru medziľudských vzťahov nielen v rámci členov základnej organizácie, ale aj v samotnej obci.

Druhým faktorom jedinečnosti Ľubel'ských záhradkárov- ako to odznelo aj na výročnej schôdzi základnej organizácie dňa 30.3.2014- je skutočnosť, že práve spoločné hospodárenie umožňuje, aby sa ovocinárska záhrada v Ľubeli stala miestom, kde je možné realizovať aktivity Republikového výboru SZZ. V tomto kontexte možno hovoriť o tých činnostiach vzdelávania, ale hlavne praktických ukážok starostlivosti o ovocnú záhradu, ktoré je možné praktizovať pri vysokej účasti záujemcov a na ploche, ktorá veľkosťou aj formou vlastníctva umožňuje neobmedzené zapojenie sa všetkých, ktorí majú záujem získať nové poznatky v nekomerčnom, záujmovom využívaní ovocinárstva na Slovensku. Práve tým táto organizácia a jej majetok v predchádzajúcich mesiacoch začala nadobúdať význam národných rozmerov.

Tretím faktorom jedinečnosti, v tomto prípade len na úrovni okresu, je zapojenie žiakov zo základnej školy pracujúcich v krúžku mladých záhradkárov do práce základnej organizácie SZZ v Ľubeli. Z tohto aspektu je nutné vyzdvihnúť nielen zásluhu vedenia školy a učiteľov, ale aj členov ZO SZZ, ktorí sa po odbornej stránke venujú týmto žiakom. Dnes už skutočne ojedinelá forma trávenia voľného času v podobe budovania vzťahu detí a mládeže k pestovateľským prácam v ovocnej záhrade, manuálnej práci a pôde vo všeobecnosti, ďaleko prekračuje hmotný efekt tejto angažovanosti. Stáva sa tak zárukou, že v obci bude stále dostatok ľudí schopných uchovávať a odovzdávať si generačný odkaz pozitívneho vzťahu k práci a pôde po vzore našich rodičov a prarodičov.

Zmena spoločenských hodnôt a tým aj správania a konania nás všetkých spôsobila, že sa od seba vzdďaľujeme na úrovni medziľudských vzťahov nielen v pracovných kolektívoch, ale aj v rámci rodinných väzieb, susedských či priateľských vzťahov. Prehlbujúci sa individualizmus a konzumný spôsob života sa prejavuje rovnako na našom vzťahu k pôde. Pôde ako základnému výrobnému faktoru, ako garancii nášho bytia a prežitia. Prestali sme ju vnímať s úctou a pokorou našich možno menej vzdelaných, ale o to s prírodou a pôdou tesnejšie spätých predkov. Prestali sme rešpektovať jej základnú funkciu živiť nás všetkých a všetko, čo je s ňou existenčne spojené. Našu zem sme začali bezohľadne devastovať a konzumovať.

Konzumovať v zmysle využitia, ktoré jej definitívne berie schopnosť dávať život a produkovať to, čo je pre život nevyhnutné. Stavíme na nej luxusné rezidencie, diaľnice, parkoviská, obchodné centrá...všetko to, čo keď nebude zem, bude zbytočné!

Preto ľudia so vzťahom k pôde, pestovaniu rastlín, chovu domácich zvierat nepatria do kategórie archaizmov, do dôb minulých a vývojom spoločnosti dávno prekonaných. Práve naopak, to sú ľudia, ktorí dávajú ľudstvu reálnu perspektívu prežitia v podobe vnímania zeme ako povestného konára, z ktorého musíme zahodiť pílku, lebo na ňom nielen sedíme, ale jeme jeho jedinečné ovocie, ktoré nemá alternatívu.

To musíme nielen hovoriť naším deťom, to ich musíme naučiť ako životnú filozofiu vkladajú do kolísky ich a všetkých slovenských detí.

-sm-

Ciele do budúcej sezóny TJ Partizán Ľubela

O súčasnom stave v TJ Partizán a cieľoch pre naše noviny nám poskytol **predseda Adam Šimo** dňa: 4. 4. 2014.

TJ zvolila nový výbor. Ktorí občania boli zvolení a do akých funkcií? Čo je nové v TJ?

Predsedom som ostal ja, tajomník je Marián Matejovie, pokladník: Jozef Oško (otec Jozefa a Petera Ošku), členovia: Ivan Kubík, Jozef Kúkol, Jozef Oško (hlásateľ). Veľkú vďaku chcem vyjadriť vo svojom mene výboru aj trénerom: Vladovi Tholtovi, Jožovi Madliakovi, ktorí sa venujú svojim zverencom každý utorok a piatok. V tejto sezóne sme začali opäť vydávať na každý zápas bulletíny, v ktorom sa nachádzajú aj aktuálne tabuľky s umiestnením našich družstiev. Vydávanie buletínov je zásluha Jozefa Oška (hlásateľa) a starostu obce Erika Gemzického. Istotne bude každého zaujímať aj káder, ktorý tvorí mužstvo A sú to: Michal Huba, Michal Slačka, Miroslav Haláš, Štefan Chudoba, Vladimír Budvesel, Radovan Grečner, Andrej Suchý, Patrik Hlavatý, Jakub Kúkol, Tomáš Jančí, Jozef Krakovský, Jozef Oško, Martin Badzík, Vladimír Oško, Jozef Brtko, Daniel Oško.

Ako je to s financovaním TJ zo strany obce?

Treba poďakovať starostovi a zastupiteľstvu obce Ľubela za finančné prostriedky, ktoré boli odsúhlasené na našu činnosť. Ďalšie príjmy očakávame z 2 % dane, ktorú nám môže poskytnúť každá zárobkovo činná osoba. Verím, že nám takýmto darom pomôžu aj občania z Ľubele. Nejaké finančné prostriedky sme získali aj zo vstupného, ktoré je 1 Euro a 0,70 centov pre dôchodcov.

Ako budú využité finančné prostriedky ?

Na jednu sezónu potrebujeme len na vyplatenie rozhodcov 1 200 Eur. V jeseni chceme založiť dorastenecké družstvo. Finančné prostriedky chceme využiť na natretie strechy na tribúne a zavlažovanie ihriska.

-jm-

Mládežnícky futbal v obci

Na začiatok môjho príhovoru, o ktorý ma požiadala Janka Mlynarčíková, by som chcel oboznámiť všetkých občanov o pôsobení mládežníckych mužstiev futbalu. V sezóne 2012/2013 sme sa v kategórii Kormanov pohár, B skupina umiestnili na 4. mieste s počtom bodov 27. Starší žiaci U15 v tejto sezóne skončili na 3. mieste s počtom bodov 23. V prebiehajúcej sezóne 2013/2014, po jesennej časti, sme v tabuľke Kormanov pohár (prípravka) umiestnili na 5. mieste a starší žiaci U15 obsadili 3. Miesto. Tu by som chcel zdôrazniť, že U15 boli preradení do I. triedy súťaže žiakov, pričom minulú sezónu sme hrali II. triedu. 3. miesto je preto výborný výkon. Ďalej chcem ešte pripomenúť úspech, o ktorý sa zaslúžila naša futbalistka Lucia Droppová, ktorá nás reprezentovala na celoslovenskom turnaji žiačok, kde hrala za výber Žilinského kraja. Chcel by som touto cestou apelovať na rodičov, aby svoje deti viac podporovali a viedli k tomuto športu. Futbal je jeden z mála športov, za ktorý sa zatiaľ nič neplatí (skúste dať dieťa na tenis, karate, hokej atď- pozn. autora).

Nerozumiem preto skutočnosti, že máme čoraz menej detí, ktoré sa venujú futbalu. Na budúcu sezónu pravdepodobne Kormanov pohár do súťaže neprihlásime z dôvodu nedostatku detí. Ďalej si rodičia zamieňajú túto športovú činnosť so školskou aktivitou, a tak počas prázdnin na tréning príde sotva päť detí a to nevravím, že pomaly nemáme dostatočný počet hráčov, keď hráme zápas. Asi je lepšie, keď deti sedia doma pri počítači a netreba sa o nič starať, nech nás - rodičov nechajú na pokoji. Ale dosť kritiky ohľadom detí, prejdime k dospelým hráčom. Tu si myslím, že tiež si neuvedomujú že športujú a hrajú futbal hlavne pre seba. Príde taká doba, že si hráči v takýchto nižších súťažiach budú platiť všetko sami tak, ako to je už v niektorých iných štátoch. Ale tu je to naopak, za koníček chceme mať zaplatené.

Vladimír Tholt

Dve Lubelle, mapy, rakúske cisárstvo...

Všetko sa mení. Už sa asi nikdy nedozvieme, neuvidíme ako vypadala naša dedina pred niekoľkými storočiami. Strohé informácie sa dajú zistiť v kronikách, archívoch, zápisoch o súdnych sporoch, dedičských konaniach a podobne. Jednou z možností ako si aspoň trochu predstaviť Ľubelu pred mnohými rokmi sú mapy. Nie tie všeobecné, kde dedina je len malá bodka, ale vojenské mapy. Po prusko-rakúskych a napoleonských vojnách si rakúski generáli vyžiadali dôkladné zmapovanie rakúskeho cisárstva. A súčasťou tohto cisárstva bolo aj územie Slovenska. Podľa zachovaných záznamov sa tieto mapovania robili doslova podľa oka. Vojenský dôstojníci prechádzali krajinou na koňoch a pešo, zaznamenávali a zakresľovali písomne svoje pozorovania, robili súpis obyvateľov, domov, počty dobytku, mlynov a ďalšie veci potrebné pre prípadné vojenské ťaženie. Jeden takýto mapovač ročne zmapoval za priaznivých podmienok približne 350 kilometrov štvorcových. Prvé vojenské mapovanie sa uskutočnilo za panovania Jozefa II., syna Márie Terézie okolo roku 1785, druhé sa začalo za cisára Františka I. v roku 1819 a tretie za vlády Františka Jozefa na prelome 19. a 20. storočia. Boli to aj cisári našich predkov- Ľubelcov.

My si predstavíme Ľubelu a okolie na mape druhého vojenského mapovania, a to z roku 1828, teda pred 186 rokmi. Bolo to za vládnutia panovníka Františka I., od roku 1804 rakúskeho cisára, ktorý panoval aj Uhorsku, vrátane územia Slovenska. Tento po počiatkových neúspechoch v boji s Napoleonom dosiahol so spojencami v bitke pri Lipsku veľké víťazstvo a upevnil si postavenie rozhodujúcej moci v strednej Európe. Súčasťou týchto bojov a tohto veľkého cisárstva boli aj Slováci. A Viedeň si to uvedomovala. Práve v tomto období začínalo slovenské národné obrodenie. Maďari ešte nemali v rámci ríše výsadné postavenie, národnosti cisárstva sa začali rozvíjať. Na Slovensku nastalo tzv. bernolákovské obrodenie. Bernolák a spol. kodifikovali slovenčinu, vznikali prvé literárne diela v slovenčine. Známe „Píš ako počuješ“ sa prejavilo aj na mapách.

Takže Ľubela na mape z roku 1828- jednoznačne podľa zachovaného súpisu existovali dve Ľubele. Doslova, ako sa píše na mape, existovala Zemanské Lubelle a Kráľovské Lubelle a pod týmito názvami ja malým písmom h. Nemes a h. Király Lubello. Teda bernolákovská slovenčina bola prednejšia ako maďarčina. V tejto súvislosti treba povedať, že aj teraz populárna prezývka Jamešanci vlastne vznikla skomolením maďarského prekladu zeman čiže nemes. A ďalšie miestne názvy na mape sú už výhradne v slovenčine. Sú to Kopanice Wrch terajšie Borievčie, Vrháj je zaznamenaný ako Lubelsky W. Ďalej Lubelsky p., teda nie Kľačianka, tečúci do Kermes. Sú zaznamenané a zakreslené aj mlyny. Pri Mlyne na zemianskej strane bol väčší počet domov, avšak zaujímavé je, že na pravej strane smerom ku terajšiemu ihrisku v lepšom teréne sú len dva domy. Mlyny Sihivotka a Podlan sú krásne vykreslené aj s cestami vedúcimi do nich. Cez Sihivotku, v ktorej sú zakreslené dokonca dva mlyny, viedla pravdepodobne brodom cesta do osád Gvotovany a Fiačice. Zvýraznené, teda schodnejšie cesty, viedli aj do dedín Strednj Malatjn, Dubrawa a Klačany. Na ceste do Klačany nie je zaznamenané osídlenie na terajších Lazoch. Zemanské Lubelle mala v tom období 51 domov a 444 obyvateľov. Okrem osídlenia okolo Mlyna, sa väčší počet domov nachádzal okolo potoka od Uhľov po terajšie rázcestie na Váhe. Územie od terajšej školy po ihrisko nebolo vôbec zastavané, nachádzali sa tam senníky a pravdepodobne sypárne, ktoré sa stavali pre prípad požiaru ďalej od obytných domov. Kráľovské Lubelle podľa súpisu mala 75 obytných domov a 601 obyvateľov. Zástavba bola sústredená okolo terajšieho obchodu Verexu, smerom do Sihoti bolo 10 domov, ďalej bol zastavaný Kút, a prekvapujúco hodne domov bolo okolo Uličky a v dosť ťažkom teréne takzvanej Ľadovne a Chriiba. Trochu osamotene- bokom stáli domy na terajšej Bocni, z čoho možno pochádza aj názov. Okrem domov, ktoré sú na tejto mape zaznačené červenou farbou, sa nachádza veľké množstvo hospodárskych budov. Obe dediny spájala most, čo bola na tie časy, vzhľadom na možnosť povodní a pevnosť mostov vymoženosť, využívali sa skôr brody, tento sa však nachádzal na rozdiel od súčasnosti na mieste pri bývalom hasičskom dome. Na mape je zaznačený veľký počet ciest a chodníkov vedúcich do všetkých častí chotára. Na troch rázcestiach sú vyznačené krížikmi pravdepodobne kríže alebo kaplnky, avšak miesta cintorínov sa na mape nedajú zistiť. Zaujímavosťou je obdĺžniková ohrada v Chrasti- pravdepodobne salaš. V našich horách je viditeľná lúka Viackova a ďalej k hrebeňu na juh sú čitateľné názvy Rakitovie hole, Sedlisko, Chebenec, Gyorkowa W.

Toľko stručne hovorí mapa. Po troche surfovania sa táto dá nájsť na internete pod heslom 2. vojenské mapovanie. Dozvedieť sa niečo o osudoch ľudí nám pomôže len fantázia.

Ing. Ján Švec

Plánované kultúrno-športové aktivity v obci Ľubela- rok 2014

4. máj 2014 - Výstup na Sinú

jún 2014 - Slávnostná akadémia pri príležitosti 45. výročia Základnej školy v Ľubeli a „Deň rodiny“- kultúrny program určený deťom, mamám a otcom

21. jún 2014 - Ohnivý začiatok leta

4. - 5. júl 2014 - Festival ochotníckych divadiel „Ľubelaľfest“

august 2014 - Súťaž vo varení gulášu „O putovnú varechu starostu obce“

31. august 2014 - Pietny akt kladenia vencov k pamätníku SNP

október 2014 - „Najkrajšia tekvica“- súťaže pre deti

október 2014 - Posedenie pri knihe- domáci autori

október 2014 - Posedenie s jubilantmi pri príležitosti „Mesiaca úcty k starším“

november 2014 - „Ženy ženám“- poradňa- aktivita venovaná zdraviu a kráse žien

7. december 2014 - Vianočné trhy

december 2014 - Uvítanie detí do života, ktoré sa narodili v roku 2014

25. december 2014 - premiéra divadelného predstavenia Ľubelského ochotníckeho divadla K. O. Urbana

Autobusové spojenia z Ľubele do Liptovského Mikuláša

Ľubeľa zdravotné stredisko		Ľubeľa – Verex		
	V LM o		V LM o	
4 : 49	5 : 10	4 : 50	5 : 10	ide v sobotu aj nedeľu
5 : 35	6 : 00	5 : 36	6 : 00	ide do 27.VI v Ť,nejde 17.,22.IV.,ide od 1.IX. v Ť nejde 30.,31.X
6 : 09	6 : 30	6 : 10	6 : 30	ide vŤ
6 : 49	7 : 18	6 : 51	7 : 18	ide vŤ
7 : 23	7 : 45	7 : 25	7 : 45	ide do 27.VI v Ť,nejde 17.,22.IV.,ide od 1.IX. v Ť nejde 30.,31.X
8 : 31	8 : 55	8 : 33	8 : 55	ide vŤ
10 : 40	11 : 05	10 : 41	11 : 05	ide v Ť
12 : 35	13 : 02	12 : 36	13 : 02	ide v Ť
14 : 34	15 : 00	14 : 36	15 : 00	ide vŤ
15 : 07	15 : 30	15 : 08	15 : 30	ide vŤ
		15 : 55	16 : 20	ide do 27.VI v Ť,nejde 17.,22.IV.,ide od 1.IX. v Ť nejde 30.,31.X
16 : 45	17 : 20	16 : 55	17 : 20	ide vŤ
18 : 16	18 : 40	18 : 17	18 : 40	ide vŤ
19 : 42	20 : 05	19 : 43	20 : 05	ide vŤ
21 : 00	21 : 20	21 : 02	21 : 20	ide vŤ

Autobusové spojenia z Liptovského Mikuláša do Ľubele

Z Liptovského Mikuláša o :	V Ľubeli o :	
5 : 10	5 : 30	ide do 27.VI v Ť,nejde 17.,22.IV.,ide od 1.IX. v Ť nejde 30.,31.X
6 : 08	6 : 34	ide do 27.VI v Ť,nejde 17.,22.IV.,ide od 1.IX. v Ť nejde 30.,31.X
6 : 45	7 : 05	ide do 27.VI v Ť,nejde 17.,22.IV.,ide od 1.IX. v Ť nejde 30.,31.X
9 : 45	10 : 22	ide v piatok, stredu, pondelok, 17.IV.,nejde 18.,21.IV.,29.VIII.,1.,15.IX.,17.XI
11 : 30	11 : 55	ide vŤ
13 : 30	13 : 50	ide do 27.VI v Ť,nejde 17.,22.IV.,ide od 1.IX. v Ť nejde 30.,31.X
14 : 25	14 : 44	ide v Ť
14 : 30	15 : 17	ide do 27.VI v Ť,nejde 17.,22.IV.,ide od 1.IX. v Ť nejde 30.,31.X
15 : 15	15 : 39	ide do 27.VI v Ť,nejde 17.,22.IV.,ide od 1.IX. v Ť nejde 30.,31.X
15 : 40	16 : 04	ide vŤ
16 : 30	16 : 53	ide vŤ
17 : 40	18 : 04	ide vŤ
18 : 45	19 : 17	ide vŤ
20 : 20	20 : 40	ide vŤ
22 : 30	22 : 48	ide vŤ

UDALOSTI... ...nedávno minulé

Volejbalový turnaj

Dňa 3.1.2014 sa v telocvični ZŠ v Ľubeli uskutočnil 5. zimný ročník volejbalového turnaja, na ktorom sa zišli štyri družstvá (Ružomberok, Dúbrava, Ľubela „MIX TEAM“ a Ľubela „A-TEAM“). Turnaj otvoril zástupca starostu obce Ing. Erik Gemzický, PhD. a riaditeľka ZŠ v Ľubeli Mgr. Dana Vdovcová. Hralo sa systémom každý s každým na dva vyhrané sety do 25 bodov. V prípade nerozhodného výsledku 1:1 na sety sa hral tajbrejk do 15 bodov. Následne sa podľa poradia v skupine súťažilo o prvé tri medailové priečky. O prvé a druhé miesto bojovali družstvo Ružomberok a Ľubela „MIX TEAM“. Dúbrava si zahrala proti Ľubela „A-TEAM“ o bronzovú medailu. Z celkového prvenstva sa nakoniec tešili hráči z Ružomberka, ktorí si z toho turnaja

odniesli víťazný pohár už po tretí krát. Striebro získali hráči Ľubela „MIX TEAM“ a z bronzovej medaile sa tešilo družstvo Ľubela „A-TEAM“. Poďakovanie patrí všetkým zúčastneným za ich športové výkony, zástupcovi starostu Ing. Erikovi Gemzickému, PhD. a riaditeľke ZŠ Mgr. Dane Vdovcovej za podporu tohto turnaja a hlavnému rozhodcovi Ing. Jánovi Karelovi za korektné rozhodovanie v zápasoch.

-Ing. Mário Humený-

Ľubeliskí ochotníci odohrali vianočnú premiéru a aj basu pochovali

Už každoročne 25. decembra Ľubeliskí ochotníci odohrajú premiéru divadelnej hry, ktorú nacvičujú od jesene. Nebolo tomu inak ani na 1. sviatok vianočný v minulom roku, keď pred zaplnenou sálou Kultúrneho domu v Ľubeli odohrali komédiu "Prievan v apartmáne 648", s ktorou už tento rok

odohrali veľa úspešných repríz. Divadelný súbor sa zúčastnil aj okresnej súťaže a Ladislav Hollý získal cenu za najlepší mužský herecký výkon, k

čomu mu redakčná rada Ľubeliských novín blahoželá. O tom, že Ľubeliskí ochotníci nezaháľajú svedčí aj odohranie a zorganizovanie tradičného

pochováania basy, ktoré bolo v našej obci 4. marca. Na spomínanom vystúpení sa predstavili aj noví herci, ktorí si prvýkrát

vyskúšali "dosky, ktoré znamenajú svet" a veríme, že im ich entuziazmus vydrží a budú stvárňovať herecké postavy aj v ďalšej činnosti divadelného súboru.

-eg-

FOTOREPORT: Reprezentačný ples obce Ľubela

18. januára patrila sála Kultúrneho domu v Ľubeli Reprezentačnému plesu obce Ľubela, ktorý pripravila spoločnosť 3F Event Services - Michal Gonda, Ján Urban a Rudolf Krajči. Sála, ktorá sa výzdobou zmenila na nepoznanie, patrila do skorých ranných hodín návštevníkom nielen z našej obce.

Fašiangová bursovačka

Fašiangy, Turíce, Veľká noc ide,
kto nemá kožuška zima mu bude.
Ja nemám, ja nemám, len sa tak trasiem,
dajte mi slaninky, nech sa popasiem...

Touto fašiangovou piesňou v sobotu, 22. februára 2014, začali svoje putovanie po obci členky Únie žien Slovenska v Lubeľi. Fašiangová skupina poobliekaná do masiek sa vydala na obchôdzku ulicami Lubele.

Na dobrý štart ich prišli pozdraviť MUDr. Helena Hrbčová a starosta obce Ing. Erik Gemzický, PhD. Svojou veselosťou a dobrou náladou maskary potešili každého obyvateľa, ktorý

vyšiel pred svoj dom, zatancovať si, prípadne fašiangárov aj počastoval dobrým koláčikom, pohárikom, aby masky vydržali prejsť od dolného konca až po ten horný a mnohí im prispeli do kasičky, pribalili vajíčka či slaninku.

Do kroku i do spevu im hrali Pavol Štrbka a Dušan Bartánus. Jarné slniečko sa na bursovníkov po celú dobu krásne usmievalo. Veríme, že sa fašiangová tradícia bude v Lubeľi ešte veľa rokov zachovávať.

-Viera Bubniaková, predsedníčka Únie žien v Lubeľi
foto: Mgr. Erika Miklášová-

Deň učiteľov v ZŠ s MŠ Lubeľa

Pri príležitosti tohtoročného Dňa učiteľov sa predstavitelia obce poďakovali kolektívu pedagógov ZŠ s MŠ Lubeľa za zásluhnú prácu pri výchove a vzdelávaní našej mladej generácie. Starosta obce Ing. Erik Gemzický, PhD. spolu so svojím zástupcom Bc. Petrom Slavkovským odovzdali všetkým pedagogickým zamestnancom okrem slov uznania aj malú kyticu. Pri príležitosti okrúhleho životného jubilea boli na stretnutí odovzdané pamätné listy pani učiteľkám Mgr. Eve Blaňarovej a Mgr. Márii Mrázikovej. Vyjadrovali prejav vďaky za ich dlhoročnú prácu v školských službách. Riaditeľka školy Mgr. Dana Vdovcová prevzala z rúk starostu obce okrem

pamätného listu udeleného pri príležitosti jej životného jubilea aj plaketu Jána Amosa Komenského, ktorá bola ocenením jej celoživotnej práce.

-zssms-

Environmentálny deň Liptova

Bol 11. apríl 2014. Po nepríjemnom daždivom počasí opäť svitol krásny, slnečný deň. Deň ako stvorený pre pobyt v prírode. Žiaci našej školy zostali vo svojich obciach, aby ich pomohli vyčistiť pred blížiacimi sa veľkonočnými sviatkami. Nechýbala im dobrá nálada a chuť urobiť svoju dedinu krajšou. Stali sa tak účastníkmi

4.environmentálneho dňa v Liptove a za svoju aktivitu dostali zásluženú odmenu od starostov obcí. Keďže podujatie malo aj silný výchovný rozmer, iste zanechalo v deťoch príjemný

pocit z dobre vykonanej práce. K aktivitám sa pridali aj deti z materskej školy, ktoré vyzdobili priestory školského areálu obrázkami s environmentálnou tematikou.

-zssms-

Veľkonočné trhy a 2.ročník súťaže v pečení koláčov

V nedeľu 13. apríla Kultúrny dom v Lubeli hostil Veľkonočné trhy spojené s 2.ročníkom súťaže v pečení koláčov. Šikovné pekárky priniesli svoje výtvary a porota v zložení amatérskych aj profesionálnych cukrárov, posudzovala chuť, vôňu a vzhľad cukroviniek. Porotcovia aj diváci sa zhodli na tom, komu zaslúžene patrí prvenstvo, po druhýkrát si medailu od Janky Oškovej odniesla Ivetka Janičinová, ktorej srdečne blahoželáme a tešíme sa na to, čo si pre nás pripraví na budúci rok. Únia žien Slovenska, ktorá organizuje túto súťaž, pripravila pre každého súťažiacieho balíček

cukrárenských ingrediencií. Popoludnie nám pásmom „Vítanie jari“ sprijemnili žiaci základnej školy. Na sprievodnej akcii Veľkonočné trhy sa tento rok predstavilo 10 predajcov, ktorí predviedli, že kreativita a šikovnosť nemá hranice a návštevníci si mohli vybrať zo širokej palety veľkonočných ozdôb. V improvizovanej cukrárni si hostia zakúpili chutné koláčky, pripravené šikovnými rukami

mamičiek. Výťažok z predaja výrobkov, cukrárne aj tomboly použijú žiaci 6. ročníka na koncoročný výlet do Banskej Štiavnice. Ďakujeme obecnému úradu, starostovi obce Lubela a všetkým, ktorí prispeli k príjemnej atmosfére a veríme, že sa takto o rok znovu stretneme.

-Mgr. Erika Miklášová-

Siesta pre JUBILANTOV
Každú sobotu a nedeľu
od 11-tej do 13-tej hodiny

Svoje gratulácie oslávencom
s obľúbenou pesničkou - slágram,
posielajte na adresu:

L-rádio, Kpt. Nálepku 10, 031 01
Liptovský Mikuláš, osobne do redakcie
alebo mailom na: jubilanti@lradio.sk

L rádio
105,4 LIPTOV

NAŠE ZDRAVIE

Vysoký krvný tlak je veľmi nebezpečný

Vysoký tlak krvi (hypertenzia) sa nazýva aj „tichý zabijak“, nakoľko má bezpríznakový priebeh, ale veľmi závažné následky (napr. náhla cievna mozgová príhoda nazývaná mozgová mŕtvica, zlyhanie obličiek, zlyhanie srdca, ateroskleróza, ischemická choroba srdca, zhoršenie alebo strata zraku a ďalšie). Hypertenzia je patrí medzi srdcovo-cievne ochorenia, ktoré sú na 1. mieste príčin chorobnosti a úmrtnosti ľudí u nás, ale aj v iných krajinách.

Vysoký krvný tlak (arteriálnu hypertenziu) má na Slovensku minimálne 40% dospeléj populácie, pričom jej výskyt stúpa s vekom- trpí ňou až 80% ľudí vo veku nad 65 rokov a tretina postihnutých pochádza z ekonomicky vyspelých krajín. Podľa Svetovej zdravotníckej organizácie (WHO) je arteriálna hypertenzia definovaná ako trvalé a opakovanými meraniami potvrdené zvýšenie systolického tlaku nad 140 mmHG (t. j. milimetrov ortuťového stĺpca) a diastolického tlaku nad 90 mmHG. O vysokom krvnom tlaku teda hovoríme vtedy, keď je minimálne pri troch po sebe nasledujúcich meraniach tlaku krvi jeho hodnota vyššia než 140/90. Za normálny krvný tlak je považovaný tlak od 120/80 do 129/84.

Príznaky hypertenzie

Vysoký tlak krvi zvyčajne nespôsobuje žiadne príznaky. Len zriedkavo, ak je veľmi vysoký, môže spôsobovať bolesti hlavy, nevoľnosť alebo poruchy videnia. Správne priebežné meranie krvného tlaku môže významnou mierou prispieť ku včasnému rozpoznaní a prevencii prípadných budúcich srdcovo-cievnych ochorení.

Rizikové faktory hypertenzie

Medzi rizikové faktory vysokého tlaku krvi patria:

- Pohlavie a vek: muži nad 45 rokov, ženy nad 55 rokov,
- Fajčenie: aktívne aj pasívne,
- Dyslipoproteinémi: poruchy metabolizmu tukov,
- Abdominálna obezita: obvod pása nad 102 cm u mužov, obvod pása nad 88 cm u netehotných žien,
- Nedostatok pohybovej aktivity,
- Výskyt ochorení v rodine: srdcovo-cievne ochorenia (arteriálna hypertenzia, ischemická choroba srdca), náhla cievna mozgová príhoda, ischemická choroba dolných končatín, diabetes mellitus (cukrovka).

Zásady prevencie hypertenzie

Hypertenzii alebo vysokému tlaku krvi je možné účinne predchádzať. Dôležitým faktorom je poznanie hodnoty svojho krvného tlaku, a to prostredníctvom jeho merania v rámci preventívnej prehliadky u všeobecného lekára alebo cielenej návštevy lekára, alebo merania v domácom prostredí. Pri zistení zvýšených hodnôt krvného tlaku (predovšetkým pri opakovaných meraniach tlaku) je nevyhnutné sledovanie lekárom alebo začatie liečby. Tiež je dôležité poznanie hladiny cholesterolu v krvi (vyšetrenie sa realizuje v rámci preventívnej prehliadky u všeobecného lekára) a pri jeho zvýšených hodnotách úprava stravovania, fyzickej aktivity, prípadne liečba podľa ordinácie lekára. Medzi ďalšie zásady predchádzania vysokého krvného tlaku patria:

- Racionálne stravovanie a redukcia hmotnosti- strava s obmedzením tukov, s dostatkom zeleniny a ovocia, primeraný príjem vhodných tekutín a podobne,
- Primeraná fyzická aktivita- dostatok pohybu (napríklad aj v podobe uprednostňovania chôdze po schodoch pred využívaním výťahu a podobne), pravidelná športová aktivita- aspoň 3x týždenne po 30 minút (napr. rýchla chôdza, beh, bicyklovanie, aerobik, atď.),
- Predchádzanie stresu a správne techniky jeho zvládania, snaha o udržiavanie psychickej pohody,
- Vylúčenie fajčenia (aktívneho aj pasívneho), rozumná konzumácia alkoholu, tukov a soli.

Zásady liečby hypertenzie

V prípade diagnostikovania vysokého tlaku krvi v rámci odborného lekárskeho vyšetrenia je nevyhnutné dodržiavanie nasledovných zásad:

- Správne a pravidelné meranie tlaku krvi- pred meraním tlaku byť aspoň 5 minút v pokoji- napr. po práci v záhrade, chôdzi a podobne; 30 minút pred meraním tlaku nefajčiť a nepiť nápoje s obsahom kofeínu; pri meraní tlaku sedieť s opretým chrbtom a hornú končatinu mať položenú na podložke (opretú) vo výške srdca a tiež tlakomer je umiestnený vo výške srdca; vhodné je vedenie tzv. denníka, do ktorého sa zaznamenávajú namerané hodnoty krvného tlaku,
- Pravidelné kontroly u lekára spojené s meraním krvného tlaku, dodržiavanie pokynov lekára, pravidelné užívanie liekov podľa predpisu lekára,
- Zmena nesprávnych stravovacích návykov (nadmerný príjem tukov, cukrov, soli a podobne),
- Snaha o zníženie telesnej hmotnosti v prípade nadváhy alebo obezity,
- Ukončenie fajčenia (fajčenie spôsobuje akútne zvýšenie tlaku krvi a srdcovej frekvencie, ktoré pretrvávajú viac ako 15 minút po vyfajčení 1 cigarety),
- Primeraná fyzická aktivita (po konzultácii s lekárom).

-PhDr. Mgr. M. Magerčiaková, PhD.-

Stolnotenisová sezóna 2013/14

Koniec marca a nástup jari už tradične avizujú blížiac sa ukončenie stolnotenisovej sezóny. V sezóne 2013/14 pripadol tento deň na slnečnú sobotu 22.marca, keď naše družstvá odohrali posledné majstrovské zápasy. V tomto článku vám prinášame krátky pohľad na účinkovanie našich družstiev ako aj na činnosť nášho klubu v práve skončenej sezóne. Len pre zaujímavosť chceme podotknúť, že táto sezóna bola už v poradí 35., v ktorej sa naše družstvá bez prestávky zúčastňujú oficiálnych majstrovských súťaží, poriadaných Slovenským stolnotenisovým zväzom.

Sezónu už pravidelne začíname v júli posedením s rodinnými príslušníkmi pri guláši, kde sa v dobrej a priateľskej atmosfére vedú prvé neformálne rozhovory o plánoch do nasledujúcej sezóny. Samotný tréningový proces sa začal koncom augusta, kde sme si na základe dosiahnutej úspešnosti v predchádzajúcej sezóne sformovali jednotlivé družstvá. V sezóne 2013/14 reprezentovali náš klub a obec opäť tri družstvá, ktoré účinkovali v 5.lige (družstvo A) a v 6.lige (družstvo B a C). Oproti minulej sezóne 2012/13, keď všetky naše družstvá bojovali až do posledných kôl o záchranu v súťaži, sme sa rozhodli družstvá zložiť tak, aby táto sezóna mala pokojnejší priebeh. A pohľad na konečné umiestnenie družstiev v tabuľkách dáva tušiť, že tomu tak až na malé výnimky aj bolo. A-družstvo, hrajúce najvyššiu liptovskú sťaž, malo síce slabší vstup do súťaže, ale po prehrách v prvých dvoch kolách sa naštartovalo na víťaznú vlnu a sezónu ukončilo na skvelom 2.mieste za suverénnym víťazom ŠKST Ružomberok „D“, čím dosiahli jeden z najlepších výsledkov v histórii klubu. Družstvo B a C účinkovali spoločne v najvyššej okresnej súťaži a priebeh sezóny bol u nich rozdielny. B-družstvo si od začiatku postupne budovalo pozíciu, ktorá zaručovala bezproblémový priebeh sezóny a mohlo si dovoliť zapojiť do stretnutí všetkých svojich hráčov bez ohľadu na ich výkonnosť. C-družstvo malo v súťaži trochu väčšie problémy, vyplývajúce najmä z pracovných povinností niektorých hráčov, ktoré vplývali na zloženie družstva. V rozhodujúcom zápase v predposlednom kole na ihrisku priameho konkurenta v boji o 10.priečku však podali skvelý výkon a suverénnym víťazstvom si toto miesto udržali. Okrem dlhodobých majstrovských súťaží družstiev, výsledky ktorých sme už spomenuli, je súčasťou oficiálnych majstrovských súťaží aj Turnaj o majstra okresu Liptovský Mikuláš v súťaži jednotlivcov. Tohtoročný turnaj sa uskutočnil v Bobrovci a prvýkrát v histórii nášho klubu máme v našich radoch hráčov, ktorí sa môžu takýmto titulom pýšiť. Je to dvojica Mário Humený a Branislav Oravec, ktorí ovládli súťaž vo štvorhre, keď počas celého turnaja neokúsili trpkosť prehry a zaslúžene si odniesli pohár pre víťazov. Poslednou bodkou za sezónou býva tradičný turnaj TOP12 najlepších hráčov 5.ligy, kde si účasť vybojoval Mário Humený. Tohtoročný turnaj sa uskutočnil v herni klubu SCP Ružomberok a Mário tam vybojoval 2.miesto.

Okrem týchto športových výsledkov nás teší aj skutočnosť, že do telocvične si nachádza cestu čoraz viac mladých záujemcov o tento šport. Aj keď nie všetkým vydrží ich prvotné nadšenie a chuť, vytvára sa celkom dobré jadro budúceho mladého družstva. Táto skutočnosť je pre nás možno ešte cennejšia, ako výsledky, dosiahnuté na športovom poli. Vieme, aké ťažké je získať a zapojiť mladých ľudí do športových aktivít v tomto čase „virtuálnych“ hier. V rámci svojich možností sa im snažíme vytvárať adekvátne podmienky na ďalší rast ich športovej výkonnosti a bude záležať len na nich, či budú ochotní aj naďalej na sebe pracovať. Veríme, že z nich časom vyrastú dôstojní nástupcovia zakladajúcej generácie hráčov a udržia v našej obci tento šport pri živote.

Napriek týmto vcelku pozitívnym správam nám nedá nespomenúť jednu smutnú udalosť. Prvýkrát v histórii nášho klubu sa stalo, že z neho odišiel člen, ktorý sa už nikdy nemôže vrátiť naspäť. Bol to náš spoluhráč Juraj Bezeg, ktorý podľahol ťažkej chorobe vo veku nedožitých 68 rokov. Po prisťahovaní sa do našej obce sa v roku 2007 objavil prvýkrát v telocvični nám neznámy človek, už dôchodca, ale človek plný elánu a obrovskej chuti. A to nielen do tohto športu, ale do každej činnosti, ktorú vykonával. Tento pozitívny prístup asi najlepšie charakterizuje jeho životnú filozofiu, ktorou sa riadil až do konca svojho života. Ten prišiel symbolicky s koncom našej úspešnej stolnotenisovej sezóny, akoby si chcel so sebou vziať na nás len tie najlepšie spomienky. Juraj, časť Tvojej pamiatke!

Na záver by sme chceli poďakovať vedeniu obce aj základnej školy za podmienky, ktoré máme vytvorené pre našu činnosť a ktoré určite patria k jedným z najlepších v týchto súťažiach. Sme vďační za každú formu podpory našej činnosti, ktorú nám naša obec priamo či nepriamo poskytuje. Preto sa aj sami v rámci svojich možností snažíme prispieť k zveladeniu využívaných priestorov a aspoň symbolicky sa odvdáčiť za poskytnutú podporu.

Bc. Ján Oško
Predseda OSTK Lúbeľa

Enviro L'UBEL' A - separujme odpad správne

Drahí čitatelia, v tomto príspevku, by sme sa radi venovali problematike separovania odpadu. Možno si povieť, že je to tak otrepaná téma a už nie je ku nej čo povedať alebo napísať. Ak je to tak, potom prečo zaplňame naše odpadové nádoby (popolnice) vecami, ktoré patria do separovaného odpadu? Prečo potom máme v obci „bodrel“ okolo smetiakov? Prečo takto nešetrne zaobchádzame z našim odpadom?

Dnes človek vyprodukuje toľko odpadu, že nebyť správneho zberu, tak plávame v mori vlastnej špiny! Separácia je jedna z mnohých ciest, akou môžeme pomôcť našej Zemi spamätať sa z toho, čo jej vykonávame. Ako? No predsa tak, že papier, sklo, plast, kov vrátime znova do obehu a tým nezatažujeme naše životné prostredie. Práve separácia = zber je podmienkou, aby sa nám na tejto planéte žilo čistejšie!

Prosíme Vás, keď separujete, snažte sa využiť čo najväčšie možnosti, ktoré Vám naša obec ponúka. A hoci sa môžu zdať nádoby na zber preplnené, často to je našou vinou. Plastové fľaše nestláčame, papier nezväzujeme, sklo nerozbíjame a potom sa čudujeme, prečo sú kontajnery večne plné! A taktiež si treba uvedomiť, že aj keď separujeme dobrovoľne, musíme to vykonávať správne, inak naša práca nemá o nič väčší efekt, ako keď všetko hádzeme do jedného koša.

pokračovanie >>

Potom sa čudujeme, že máme neporiadok okolo kontajnerov? A kto tam ten odpad dáva? Len a len my! Preto ak správne neseparujeme, zmenšujeme priestor v kontajneroch a neostáva nám nič iné, len dávať odpad mimo nich. Separujeme preto tak ako treba! Samozrejme, ak už priestor v kontajneri nie je, neznamená to, že nemáme separovať. Prečo by sme nemohli dať odpad ku kontajneru? Môžeme, ale tak, aby bol uzavretý či zviazaný na kope, aby ho vietor nerozfúkal! Nie je to také ťažké...

Napokon, veríme, že tento článok hoci je krátky, trefne pomenoval situáciu a aspoň naznačil cestu, akou môžeme pomôcť Zemi spamätať sa z bezbrehého ľudského konzumu! Neseparujeme predsa pre iných, ale pre nás, aby svet, v ktorom žijeme, bol čistejší a krajší miestom. Separujeme preto s vedomím, že nechceme budúcim generáciám zanechať našu planétu ako skládku vlastného hnoja, ale ako miesto, kde sa bude dať žiť!

-pgh-

Veľkonočná oblievačka a šibačka

Oblievačka (nazývaná aj **polievačka**, **kúpanie**, **kúpačka**) je zvyk spočívajúci v polievaní dievčat a mladých žien vodou (alebo voňavkou) na Veľkonočný pondelok. Zvyčajne je spojená so šibačkou. Tieto zvyky vychádzajú zo

starých obradných rituálov, ktoré mali zabezpečiť hlavne zdravie, čistotu a vyhnúť z tela všetko zlé. Voda sa na veľkonočnú oblievačku používa od pohanských čias a dodnes sa považuje za symbol a prostriedok očisťovania. Kedysi sa vodou robilo i obradné polievanie, keď sa v potoku kúpali ľudia aj dobytok. Očisťovanie vodou bolo tiež symbolom nečistého, starého a chorého, a po dlhej zime sa malo začať nové obdobie. Kedysi sa

oblievali nielen dievčatá, ale aj muži bez rozdielu veku. Oblievanie sa nakoniec zúžilo hlavne na mladé dievčatá preto, lebo má polievanie vodou očistný a plodnostný význam, čo je pre nich ako budúce matky osobitne dôležité.

V súčasnosti sa pri veľkonočnej oblievačke preferuje voňavkovanie, ktoré je údajne prejavom zjemňovania zvykov. Množstvá studenej vody sa postupne zmenšovali až po symbolické pokropenie vodou a voňavkou. Typickým zvykom na Veľkonočný pondelok je nielen oblievanie či polievanie dievčat, ale aj šibanie. Šibaním sa vyhánalo zlo alebo choroba, a dotyk jarých prútov zasa znamenal sviežosť, životodarnú energiu a nový život. Aby teda splnilo svoj účel, malo by ísť len viac-menej o symbolické šibanie.

Šibačka je teda zvyk spočívajúci v šibaní dievčat korbáčom alebo prútom na Veľkonočný pondelok. V minulosti sa na šľahanie používal korbáč z prútia alebo čerstvý kus dreva (prútik), prednášala sa koleda a dostávalo sa tzv. šibačkové (kraslice či iné pochutiny). Územím Slovenska prechádza kultúrna hranica medzi západoeurópskym šibaním a východoslovenskou polievačkou na Veľkonočný pondelok. Na juhozápadnom Slovensku sa vyskytuje aj kúpačka aj šibačka, na západnom Slovensku je typické šibanie a na východnom Slovensku prevažuje kúpačka.

Veľkonočný korbáč používaný na šibanie dievčat je spletený zväzok mäkkých vrbových prútikov, ktorý je na tenšom konci ozdobený farebnými stuhami. Má skôr symbolický význam – je to nástroj, ktorým chlapci na Veľkonočný pondelok symbolicky šľahajú dievčatá. Korbáč je jedným zo symbolov Veľkej noci, ktorý má pravdepodobne pôvod v starých slovanských zvykoch.

Odmenou pre kúpačov a šibačov bola v minulosti predovšetkým **kraslica**. Kraslica je slepačie (prípadne kačacie alebo husacie) vajce uvarené natvrdo alebo vyfúknuté a ozdobené viacerými výtvarnými technikami. Patrí k symbolom veľkonočných sviatkov. Kraslice sa zdobili celou radou výtvarných techník od jednoduchších až k zložitejšej viacfarebnej batike alebo leptaniu. K tým najzložitejším technikám patrí oblepovanie slamou a gravírovanie. Často sa na vajčka lepia potlače s rôznymi obrázkami. V súčasnosti dievčatá obdarúvajú kúpačov zvyčajne už iba čokoládovými vajčkami.

-mm-